

**UCHWAŁA NR XVII/117/2020
RADY GMINY NIEGOWA**

z dnia 31 marca 2020 r.

w sprawie uchwalenia Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2020-2030

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2019 roku poz. 506 z późn. zm.), art. 17 ust.1 pkt 1 oraz art.110 ust. 1,3,4 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2019r., poz. 1507 z późn. zm.) oraz art. 41 ust, 1 i 2 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2019r., poz. 2277 z późn. zm.) **Rada Gminy Niegowa uchwala, co następuje :**

§ 1. Zatwierdza się Gminną Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2020-2030 stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały .

§ 2. 1. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy oraz Gminnemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Niegowie .

2. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Niegowie będzie koordynował realizację Strategii określonej w § 1.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Gminy
Niegowa

Zofia Kasznia

Załącznik do uchwały Nr XVII/117/2020
Rady Gminy Niegowa
z dnia 31 marca 2020 r.

**GMINNA STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA LATA 2020-2030**

**Opracowana przez
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Niegowie**

Niegowa, 2020 rok

SPIS TREŚCI

I. Diagnoza problemów społecznych występujących na terenie gminy Niegowa

1. Charakterystyka gminy
2. Podstawowe kwestie społeczne występujące na terenie gminy.

II. Główne problemy społeczne gminy Niegowa

1. Bezrobocie

- 1) Skala bezrobocia
- 2) Cechy strukturalne bezrobocia
- 3) Przyczyny bezrobocia
- 4) Skutki bezrobocia

2. Niepełnosprawność

- 1) Niepełnosprawni wg kategorii inwalidztwa
- 2) Niepełnosprawni wg rodzaju niepełnosprawności
- 3) Problemy ludzi niepełnosprawnych
- 4) Edukacja dzieci i młodzieży niepełnosprawnej
- 5) Zatrudnienie osób niepełnosprawnych

3. Alkoholizm i przemoc w rodzinie

- 1) Rynek napojów alkoholowych w gminie
- 2) Alkohol a zdrowie populacji
- 3) Alkohol a młodzież
- 4) Zaburzenia zachowania spowodowane alkoholizmem

4. Przemoc w rodzinie

- 1) Formy przemocy w rodzinie
- 2) Ofiary przemocy w rodzinie
- 3) Sprawcy przemocy w rodzinie
- 4) Przyczyny przemocy w rodzinie
- 5) Działania podjęte przez policję wobec sprawców przemocy w rodzinie

5. Niezaradność społeczna

III. Misja i założenia Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

IV. Cele strategii

V. System monitorowania oraz finansowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

I. DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH WYSTĘPUJĄCYCH NA TERENIE GMINY NIEGOWA

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych ma stanowić podstawę do realizacji względnie trwałych wzorów interwencji społecznych, podejmowanych w celu zmiany (poprawy) tych stanów rzeczy (zjawisk) występujących w obrębie danej społeczności, które oceniane są negatywnie. Dokument charakteryzuje w szczególności działania publicznych i prywatnych instytucji rozwiązujących kwestie społeczne, podejmowane dla poprawy warunków zaspokojenia potrzeb przez wybrane kategorie osób i rodzin.

Obowiązek opracowania Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika wprost z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004r. ((Dz. U. z 2019 roku, poz. 1507 z późn. zm.).

Opracowując lokalną strategię integracji i rozwiązywania problemów społecznych, uwzględniono dokumenty programowe, w których akceptuje się konieczność zapewnienia dialogu i partnerskiej współpracy instytucji rządowych, samorządowych, organizacji pozarządowych oraz biznesu. Uznaje się także za niezbędną partnerską współpracę z osobami podlegającymi wykluczeniu społecznemu.

1. Charakterystyka gminy

Gmina Niegowa zajmuje obszar o powierzchni 88 km kw na których zamieszkuje 5.624 mieszkańców (stan na grudzień 2019r)

Miejscowość	Liczba mieszkańców
Antolka	45
Bliżyce	552
Bobolice	77
Brzeziny	13
Dąbrowno	447
Gorzków Nowy	246
Gorzków Stary	127
Ludwinów	291
Łutowiec	143
Mirów	184
Moczydło	250
Mzurów	368
Niegowa	772
Niegówka	104
Ogorzelnik	236
Postaszowice	251
Sokolniki	780
Tomiszowice	336
Trzebniów	317
Zagórze	85

Informacje dotyczące głównych kwestii społecznych występujących na terenie gminy uzyskano na podstawie danych statystycznych ośrodka pomocy społecznej, komendy policji, raportów Powiatowego Urzędu Pracy w Myszkowie, Gminnej Komisji ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Myszkowie.

2. Podstawowe kwestie społeczne występujące na terenie gminy

Termin „kwestia społeczna” to konkretny problem o wysokim stopniu dolegliwości dla życia i współdziałania członków danej społeczności.

Kwestie społeczne charakteryzują się więc: występowaniem na masową skalę skrajnie trudnych sytuacji w życiu jednostki i rodziny, utrwalających się upośledzeniem poszczególnych środowisk i kategorii ludności, piętrzących się konfliktami i zakłóconym funkcjonowaniem środowiska.

Przeprowadzone analizy przedstawiły, że najważniejszymi kwestiami społecznymi na terenie gminy Niegowa są:

- 1) bezrobocie,
- 2) niepełnosprawność,
- 3) alkoholizm i przemoc w rodzinie,
- 4) niezaradność życiowa,
- 5) długotrwała choroba,
- 6) trudności po opuszczeniu zakładu karnego.

Z danych statystycznych Powiatowego Urzędu Pracy w Myszkowie wynika, że w roku 2019 rejestracji dokonały 251 osoby z terenu gminy Niegowa z czego 129 osoby to kobiety. Z tego tylko 57 osoby nabyły prawo do zasiłku dla bezrobotnych.

Z danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Niegowie wynika, że pomocą objętych w roku 2019 było 143 środowiska.

Najczęstsze przyczyny udzielania pomocy to:

- 1) bezrobocie,
- 2) niepełnosprawność,
- 3) alkoholizm i przemoc w rodzinie,
- 4) niezaradność życiowa,
- 5) długotrwała choroba.

W 31 środowiskach to właśnie bezrobocie było zasadniczym powodem ubiegania się o pomoc. Ten problem zazwyczaj łączy się z dysfunkcjami w rodzinie chociażby z bezradnością w sprawach opiekuńczo – wychowawczych.

II. GŁÓWNE PROBLEMY SPOŁECZNE GMINY NIEGOWA

1. BEZROBOCIE

Podstawowa kwestia występująca na terenie gminy Niegowa to właśnie bezrobocie. Dotyczy ono dużych grup społecznych i polega na kumulowaniu negatywnych cech położenia materialnego, społecznego i politycznego. Jest odbierane przez grupę jako nieprawidłowe, zakłóca jej prawidłowy rozwój, jest źródłem napięć i konfliktów, wywołuje niepokój.

1) Skala bezrobocia

Spośród 251 zarejestrowanych w ubiegłym roku 2019 osób bezrobotnych, 129 osoby to kobiety, a 122 to mężczyźni. Z ogólnej liczby bezrobotnych tylko 57 osób nabyło prawo do pobierania zasiłku dla bezrobotnych, z czego 36 to kobiety a 21 mężczyzn.

Absolwenci różnego rodzaju szkół i uczelni stanowili liczbę 35, w tym 16 kobiet i 19 mężczyzn. Faktycznie bezrobocie dotyka większej liczby osób, gdyż z ogólnej liczby bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Myszkowie, która w roku 2019 wyniosła 251

osób, tylko jedna czwarta nabyła prawo do zasiłku , 29 osób nabyło prawo do rozpoczęcia stażu w tym 15 kobiet .

Wiele z nich nie powróciło do rejestracji, a tylko nieliczni znaleźli stałą pracę.

2) Cechy strukturalne bezrobocia

Struktura bezrobocia w gminie Niegowa w zależności od wykształcenia

Lp.	Wykształcenie	Liczba bezrobotnych ogółem
1	Wyższe	39
2	Policealne i średnie zawodowe	97
3	Średnie ogólnokształcące	36
4	Zasadnicze zawodowe	79

Jasną rzeczą jest, że osoby o niskich kwalifikacjach, wykształceniu niepełnym, podstawowym i zawodowym są w grupie gdzie jest najwięcej bezrobotnych.

Wzrasta liczba osób bezrobotnych z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym. Często jest tak, że coraz więcej osób z wykształceniem wyższym nie może znaleźć pracy.

Struktura bezrobocia w zależności od wieku bezrobotnych

Wiek	Liczba osób bezrobotnych
18-25	76 / w tym kobiet 24
26-34	148/ w tym kobiet 71
Powyżej 50	35/ w tym kobiet 18

Najwięcej bezrobotnych znajduje się w przedziale wiekowym 26-34 l.

Aktywna walka z bezrobociem, skupiona jest na podnoszeniu kwalifikacji, zmianie kwalifikacji, doksztalcaniu poprzez różne kursy. Wielkość bezrobocia wśród osób rozpoczynających start zawodowy, może przyczynić się do tworzenia postaw frustracji i bierności.

Szczególną grupę wśród osób zarejestrowanych w PUP stanowią niepełnosprawni z terenu gminy Niegowa. W PUP Myszków rejestrują się osoby o lekkim lub umiarkowanym stopniu, przy czym są oni dotknięci takimi schorzeniami jak: narządów ruchu, wadą wzroku, chorobą psychiczną .

3) Przyczyny bezrobocia

Główną przyczyną bezrobocia w powiecie myszkowskim i tym samym gminy Niegowa jest restrukturyzacja gospodarki – przekształcanie zakładów i związana z tym redukcja zatrudnienia. Powodem bezrobocia w powiecie myszkowskim i gminie Niegowa jest zmniejszenie produkcji w sektorze prywatnym. Nasz teren związany jest z produkcją obuwia, jednak zakłady obuwnicze nie mają zbytu na swoje towary.

4) Skutki bezrobocia

Statystyki dotyczące bezrobocia w znacznym stopniu zniekształcają obraz zjawiska ze względu na duży stopień tzw. bezrobocia utajonego oraz powszechności „pracy na czarno”.

Bezrobocie powoduje, iż standard życia wielu ludzi stale się obniża i rozszerza się obszar patologii społecznej.

Bezrobotnym, zgodnie z definicją ustawową , jest osoba pozostająca bez pracy, ale jednocześnie zdolna i gotowa do jej podjęcia pełnym wymiarze czasu. Bezrobocie, przyczyniając się do zubożenia materialnego, w bezpośredni sposób wpływa na poziom życia rodzin, wywierając negatywne skutki zwłaszcza w postaci:

- a) dezintegracji rodziny,
- b) zmniejszenia siły wsparcia emocjonalnego i solidarności pomiędzy członkami rodziny,
- c) zwiększenia ryzyka zaistnienia patologii życia społecznego.

Długookresowe bezrobocie ma wpływ na ekonomiczną i psychospołeczną strefę życia człowieka bezrobotnego oraz jego rodzinę. Jednym z pierwszych skutków utraty pracy jest obniżenie standardu życia rodziny.

Sytuacja materialna osób dotkniętych bezrobociem zależy od ich standardu życia w czasie trwania zatrudnienia, a zwłaszcza od posiadanych dóbr trwałego użytku, oszczędności i długów.

Duże znaczenie ma poziom, od którego zaczyna się proces degradacji ekonomicznej i społecznej. W najbardziej dramatycznej sytuacji są rodziny świadczeniobiorców pomocy społecznej, które od dawna korzystały z systemu wsparcia socjalnego powodu np. niskich dochodów, wielodzietności, inwalidztwa. Trudności finansowe w takich rodzinach prowadzą do drastycznych ograniczeń wydatków nawet na podstawowe potrzeby bytowe.

Problem bezrobocia dotyczy nie tylko osoby nim dotkniętej, lecz także całej rodziny.

Pogorszenie stanu funkcjonowania rodziny jest proporcjonalne do okresu pozostawania bez pracy, co przejawia się problemami opiekuńczo- wychowawczymi, przemocą, czy zanikiem autorytetu rodzicielskiego. Może także prowadzić do rozpadu rodziny. W tych okolicznościach pojawia się również groźba przyjmowania przez dzieci negatywnych wzorów osobowych, a w konsekwencji dziedziczenia statusu bezrobotnego.

Wzrost liczby bezrobotnych świadczeniobiorców powoduje przyrost ilości zadań z zakresu pomocy społecznej oraz zwiększenie puli wydatków na udzielenie pomocy. Sytuacja taka wymusza również konieczność dostosowania dotychczasowych form działania do nowych potrzeb. Ponieważ możliwości budżetu państwa i samorządu lokalnego są ograniczone, podstawowego znaczenia w pomocy w wychodzeniu z bezrobocia nabiera praca socjalna, która przyjmuje zróżnicowane formy.

Praca socjalna prowadzona przez pracowników socjalnych to między innymi pomoc w planowaniu nowych koncepcji życia zawodowego, rozbudzenie motywacji do działania ukierunkowanego na zatrudnienie.

Niepokojący jest wpływ bezrobocia na zachowania patologiczne. Szczególnie niebezpiecznym zjawiskiem staje się przemoc w rodzinie. Długie pozostawanie bez pracy stymuluje procesy dezintegracji życia rodzinnego. Przymusowa bezczynność zawodowa i nie uregulowany tryb życia wywołują zachowania dewiacyjne (alkoholizm, przemoc w rodzinie, agresja itp.), skierowane na rodzinę i lokalne środowisko społeczne. Negatywne emocje związane z sytuacją bezrobocia przenoszone są na najbliższych – ofiarami przemocy i złego traktowania są najczęściej kobiety i dzieci. Długotrwałe bezrobocie, z jego negatywnymi konsekwencjami psychospołecznymi, wymaga stosowania odpowiednich form oddziaływań.

Następstwa bezrobocia są negatywne zarówno w sferze ekonomicznej, psychicznej i społecznej. Bezrobocie przyczyniając się do zubożenia materialnego powoduje negatywne skutki jednostki i rodziny.

Bezrobocie dezintegruje rodzinę, zaburzenia w pełnieniu ról, powoduje biedę i ubóstwo.

To właśnie bezrobocie skłania ludzi do zwracania się do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Niegowie. Z pomocy tej korzysta 31 środowisk z terenu gminy, czyli są to osoby z każdej wioski. Kumulacja zagrożenia czyli sytuacja w której bez pracy pozostaje więcej niż jedna osoba z rodziny, jest również zjawiskiem częstym. Długotrwała choroba, alkoholizm, niepełnosprawność to dysfunkcje współwystępujące z bezrobociem. Patologia rodzin – przemoc i agresja domowa oraz te w/w są skutkiem i jednocześnie przyczyną bezrobocia.

Pozostawanie bez pracy stymuluje dezintegrację życia rodzinnego. Przymusowa bezczynność i nieuregulowany tryb życia rodzą dewiacje, które przenoszone są na najbliższe środowisko. Jak podają raporty policji, duża część sprawców przemocy domowej to osoby bezrobotne. Osoba nie posiadająca pracy przez dłuższy czas traci wiarę w siebie, swoje siły, ma poczucie niskiej wartości, chodzi sfrustrowana, izoluje się od społeczeństwa. W jednostce wyzwała się „syndrom wyuczonej bezradności” – zanik gotowości i chęci do pracy.

2. NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ

Diagnoza społeczna przeprowadzona przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie wskazała, że ważnym problemem powiatu myszkowskiego i tym samym gminy Niegowa jest niepełnosprawność. Jest to właściwość osoby, ale i zespół warunków środowiska społecznego i fizycznego (bariery architektoniczne, urbanistyczne, ekonomiczne, społeczne, prawne) powodujące niepowodzenia, ograniczenia i problemy osoby niepełnosprawnej.

Według kryterium biologicznego i społecznego „niepełnosprawną jest osoba, u której uszkodzenie i niepełnosprawność organizmu spowodowały utrudnienie i ograniczenie lub uniemożliwienie wykonywania zadań zawodowych oraz wypełnianie ról społecznych, biorąc pod uwagę wiek, płeć, czynniki społeczne i środowiskowe”.

Według kryterium zawodowego: „niepełnosprawną jest osoba, której stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza bądź uniemożliwia wypełnianie ról społecznych, a w szczególności wykonywanie pracy zawodowej”

1) Niepełnosprawni wg kategorii inwalidztwa

Grupa inwalidztwa	Gmina Niegowa
I grupa inwalidztwa	95
II grupa inwalidztwa	59
III grupa inwalidztwa	11
Razem	165

Z powyższej tabeli wynika, że najwięcej osób niepełnosprawnych stanowią osoby ze znacznym stopniem niepełnosprawności (pierwsza grupa inwalidztwa). Są to osoby o naruszonej sprawności organizmu, ma ona obniżone zdolności do wykonywania pracy w porównaniu do osoby zdrowej. Ma ograniczenia w pełnieniu ról społecznych, jednakże pomocą jej będą różne środki ortopedyczne, techniczne itp.

Osoby o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności stanowią drugą, co do wielkości grupę w gminie. Mają one naruszoną sprawność organizmu, są one zdolne do pracy tylko w warunkach pracy chronionej lub takiej kiedy to mogą uzyskać pomoc innych osób.

Lekki stopień niepełnosprawności mają orzeczone osoby stanowiące najmniejszą grupę na terenie gminy. Do tej grupy osób zaliczamy te, które mają naruszoną sprawność organizmu w sposób uniemożliwiający im podjęcie zatrudnienia, niezdolna do pracy bądź zdolna do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej. Osoby te wymagają stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innych w związku ,że nie mogą samodzielnie egzystować.

2) Niepełnosprawni wg rodzaju niepełnosprawności

Lp.	Rodzaj niepełnosprawności	Gmina Niegowa
1.	Niepełnosprawność fizyczna	21
2.	Osoby z uszkodzeniem narządu ruchu	21
3.	Niepełnosprawność sensoryczna	56
4.	Niewidomi i słabo widzący	39
5.	Osoby głuche i głuchonieme	17
6.	Niepełnosprawność psychiczna	34
7.	Osoby umysłowo upośledzone	23
8.	Osoby psychicznie chore	11
9.	Niepełnosprawni psychicznie i umysłowo	26
	RAZEM	137

3) Problemy ludzi niepełnosprawnych

Osoby niepełnosprawne są w bardzo trudnej sytuacji mając na swej drodze bariery. Należą do nich bariery fizyczne: przeszkody architektoniczne (niedostosowane budynki, mieszkania, ulice). Ważniejsze są bariery społeczne: przepisy prawne, organizacja kształcenia i pracy, spędzania czasu wolnego, postawy zdrowych względem chorych.

a) Problemy związane bezpośrednio z niepełnosprawnością lub chorobą:

- trudności lub niemożność wykonywania podstawowych czynności,
- niemożność lub ograniczenie w poruszaniu się,
- bóle, dokuczliwości samej choroby.

b) Problemy związane z leczeniem, rehabilitacją i opieką:

- trudności z uzyskaniem rehabilitacji i leczenia,
- brak leków, pieniędzy na leki,
- konieczność stałej opieki ze strony innych osób,
- brak sprzętu rehabilitacyjnego, pomocy technicznych.

c) Problemy związane z uzyskaniem i wykonywaniem pracy zawodowej.

d) Trudności materialne.

e) Problemy psychospołeczne.

4) Edukacja dzieci i młodzieży niepełnosprawnej

Należy dążyć do systemowego rozwiązywania problemów dzieci i młodzieży niepełnosprawnej czyli od momentu stwierdzenia nieprawidłowego rozwoju do zakończenia edukacji, wspomagając rozwój dziecka i wspierając jego rodziców. Wczesne wykrycie choroby lub niepełnosprawności, podjęcie leczenia i rehabilitacji. Jedną z form rehabilitacji jest rehabilitacja pedagogiczna, prowadzona w przedszkolach, szkołach zwykłych, integracyjnych, w szkołach i klasach życia, gdzie dzieci niepełnosprawne uczą się i bawią z dziećmi sprawnymi. Młodzież niepełnosprawna kończąca szkoły podstawowe i gimnazja, może wybrać kierunek kształcenia czy szkolenia zawodowego, odpowiednio do stopnia i rodzaju niepełnosprawności. Elementy poradnictwa zawodowego dla niepełnosprawnych prowadzą Powiatowe Urzędy Pracy, poradnie psychologiczno-pedagogiczne. Ocena zdolności do pracy i poradnictwo zawodowe jest także zadaniem powiatowych zespołów ds. orzekania o stopniu niepełnosprawności.

Młodzież niepełnosprawna przygotowuje się do pracy w:

- a) specjalnych szkółach przygotowujących do pracy zawodowej,
- b) specjalnych zasadniczych szkołach zawodowych,
- c) specjalnych liceach i technikach zawodowych,
- d) specjalnych policealnych szkołach zawodowych,

5) Zatrudnianie osób niepełnosprawnych

Zatrudnianie osób niepełnosprawnych polega na zapewnieniu tym osobom rodzaju i warunków pracy, dostosowanych do psychofizycznych możliwości i ich kwalifikacji.

Wyróżniamy cztery rodzaje specjalnych stanowisk pracy dla niepełnosprawnych :

- a) zwykłe stanowiska pracy – takie na jakich pracują osoby pełnosprawne,
- b) stanowiska przygotowane do potrzeb i potrzeb pełnosprawnych – zmienione lub zmodyfikowane istniejące stanowiska, zlikwidowane bariery architektoniczne, wyposażone w sprzęt techniczny (rehabilitacyjny), umożliwiające wykonywanie zadań zawodowych.

c) stanowisko pracy chronionej,

d) stanowisko pracy wspomagane, dla osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności.

Pośrednictwo pracy jest jednym z ważnych elementów rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych.

W PUP rejestrują się osoby z lekkim lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, dotknięci schorzeniami narządów ruchu, wadą wzroku lub chorobą psychiczną.

3. Alkoholizm i przemoc w rodzinie

Alkoholizm

Alkoholizm to kolejny ważny problem społeczny występujący na terenie Gminy Niegowa. Według Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) „problem alkoholowy” to oznaczenie alkoholizmu w szerszym znaczeniu, rozumianego jako całokształt patologii społecznej związanej z piciem i nadużywaniem napojów alkoholowych.

Wyróżnia się dwa zjawiska odmienne od siebie:

a) *pijaństwo*- to nadmierna konsumpcja alkoholu. Jest to nawyk, obyczaj, który powoduje zakłócenia psychofizyczne w organizmie. Nie występuje tu przymus picia alkoholu, tak jak w alkoholizmie.

b) *alkoholizm*-objaw choroby. Alkoholik traci kontrolę nad piciem, odczuwa przymus picia.

Problem alkoholowy nie jest indywidualną sprawą jednostki, ale to problem społeczny, który dotyka i niszczy rodzinę jako środowisko wychowawcze.

Rodzina z alkoholikiem to rodzina, której życie jest zorganizowane na osobie alkoholika. Pozostali członkowie rodziny to osoby współzależnione, koalkoholicy.

Z danych Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów alkoholowych w Niegowie wynika że na terenie naszej gminy problemem alkoholowym dotkniętych jest 35 środowisk.

1) Rynek napojów alkoholowych w gminie

Ilość punktów sprzedaży	Gmina Niegowa
Ilość punktów sprzedaży napojów alkoholowych (alkoholowych w tym liczba punktów gastronomicznych)	29
Ilość mieszkańców na 1 punkt sprzedaży	194

Z tabeli wynika że liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w przeliczeniu na liczbę mieszkańców jest bardzo wysoka.

Świadczy to o łatwym dostępie do punktów sprzedaży alkoholu.

2) Alkohol a zdrowie populacji

Nadużywanie alkoholu łączy się z chorobami wszystkich układów: krążenia pokarmowego, mięśniowego, nerwowego. Choroby najczęstsze to : niewydolność serca, choroba wrzodowa żołądka i dwunastnicy, zwłóknienie i zanik mięśnia wątroby, marskość wątroby, nadpobudliwość nerwowa. Nadmiar alkoholu powoduje wcześniejszą śmiertelność. Uzależnienie alkoholowe to zaburzenia ogólnoustrojowe u 20% osób. Jak podają różne źródła 1 na 5 osób często i dużo popijających, ma wysoki stopień prawdopodobieństwa stać się alkoholikiem.

3) Alkohol a młodzież

W małych wioskach częstym przypadkiem jest picie alkoholu przez młodzież. Nie ma tutaj jeszcze

takiego dostępu młodzieży i dzieci do narkotyków, jak w większych miejscowościach.

Dlatego młodzież często bierze alkohol jako rozrywkę zamiast narkotyków.

Z reguły jednak młodzież wiejska jest spokojniejsza od tej żyjącej w miastach.

O szybkości postępowania alkoholizmu w dużej mierze decyduje wiek rozpoczęcia inicjacji alkoholowej. Po ukończeniu 25 roku życia okres rozwoju choroby alkoholowej może trwać od 12 do 15 lat, pomiędzy 20 a 25 rokiem życia od 3 do 4 lat, a poniżej 20 roku życia wystarczy tylko od 5 do 6 miesięcy. Wpływa to na niedojrzałość organizmu a w szczególności mózgu. Dlatego właśnie najbardziej zagrożone są dzieci i młodzież.

Jak podaje Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Niegowie, była przeprowadzona ankieta na temat stanu alkoholizmu wśród dzieci i młodzieży w jednej ze szkół podstawowych z Gminy Niegowa na pytanie „Czy w ciągu 30 dni wypieś(łaś) jakiś napój alkoholowy ?” 7 uczniów na 20 osób odpowiedziało twierdząco, co stanowi 35% ankietowanych.

Wczesna inicjacja alkoholowa często związana jest z oddziaływaniem negatywnych wzorców rodzinnych.

W szkołach wiejskich uczniowie znani są ze środowisk z których pochodzą, dlatego często wiadomo, że dziecko pochodzi z rodziny patologicznej, zagrożonej alkoholizmem czy demoralizacją.

4) Zaburzenia zachowania spowodowane alkoholizmem

Zmiany osobowości spowodowane są również alkoholizmem. Poziom tolerancji na alkohol jest różny u każdej osoby i może na jednych działać usypiająco i nieuzależniająco a u drugich wyzwalając agresję. W stanie nietrzeźwości zanikają mechanizmy samokontroli i zachowania mogą być nieobliczalne. Nawet osoby spokojne i zrównoważone mogą bywać agresywne. Świadoma kontrola nad zachowaniem zmniejsza się wraz ze wzrostem upojenia.

Duża liczba przestępstw popełniania jest pod wpływem alkoholu.

4.Przemoc w rodzinie

1) Formy przemocy w rodzinie

Najczęstsze formy przemocy domowej to:

a) przemoc fizyczna- jak podaje K. Browne w Książce pt. „Zapobieganie przemocy w rodzinie” Warszawa 1999 jest to użycie siły, którego rezultatem jest nieprzypadkowe zranienie . Osoby bite i maltretowane pod ubraniem mają najczęściej ślady pobicia: blizny, siniaki, złamania, ślady skaleczeń, otarcia skóry, oparzenia.

b) przemoc psychiczna - to przemoc emocjonalna stosowana na drugim miejscu. Znęcanie się psychiczne prowadzi do niszczenia obrazu siebie, poczucia niskiej wartości. Stosowanie jej polega na kontroli i ograniczaniu, zabranianiu spotykania się ofiary z przyjaciółmi, szkołą, miejscem pracy. To przymusowa izolacja, uwięzienie. Osoby maltretowane psychicznie są zmuszane do oglądania aktów przemocy, straszone, poniżane, krytykowane i szantażowane.

c) przemoc seksualna - polega na wymuszaniu kontakt seksualnego na partnerze, bez jego zgody. Często odbywa się to przy użyciu siły. Bywa że ofiara jest zmuszana do oglądania aktów seksualnych, obrazów o treści seksualnej. Ofiara jest poniżana w sytuacjach seksualnych. Kobiety często nie zgłaszają przemocy seksualnej wobec nich, bo po prostu wstydzą się tego, podobnie jak wstydzą się przemocy domowej.

Coraz częściej mamy do czynienia z przemocą seksualną wobec dzieci. To jedna z najtrudniejszych form przemocy do wykrycia. Dziecko wstydzi się tego co je spotkało i nie chce ujawniać. Dziecko boi się wstydu, odrzucenia i tego że nikt mu nie uwierzy. Często przemocą seksualną dotknięte są dzieci przez swoich bliskich, bądź osoby znajome.

d) zaniedbania-przemoc ta dotyczy dzieci, które są zaniedbywane przez swoich rodziców. Nie są zaspokajane podstawowe potrzeby dzieci, począwszy od żywienia, a zakończywszy na nauce. Dzieci zaniedbywane wychowawczo często nie chodzą do szkoły. Osobami zaniedbywanymi bywają także chorzy współmałżonkowie, dziadkowie, kalekie dzieci.

2) Ofiary przemocy w rodzinie

Przemocą w rodzinie dotknięte są dzieci, współmałżonkowie, osoby w podeszłym wieku.

Raporty policji wskazują, że przemoc wobec matek, żon jest zgłaszana częściej niż przemoc wobec dzieci. Ofiary przemocy często przebywają w takim stanie od kilku do kilkunastu lat, boją się swych oprawców lub wstydząc się ujawnić. Sprawcą jest osoba która powinna być wsparciem, miłością, szacunkiem. Ofiarę ze sprawcą łączą różne więzi: uczucie, ślub, dzieci, wspólne mieszkanie, dorobek życia.

Ofiary cierpią na depresję, niepokój, wybuchy płaczu, gniewu, agresji, niepewności lęku.

Ofiary doznają uszczerbku na zdrowiu psychicznym, na skutek terroru, które pozostają często na całe życie.

3) Sprawcy przemocy w rodzinie

Sprawcami przemocy domowej są najczęściej mężczyźni (mężowie i ojcowie , synowie).

Oprawcy zawsze znajdują coś na swoje usprawiedliwienie, wykorzystując przy tym techniki neutralizacji: kwestionowanie odpowiedzialności, kwestionowanie szkody, kwestionowanie ofiary.

4) Przyczyny przemocy w rodzinie

Główną przyczyną przemocy w rodzinie jest alkoholizm sprawców, wskazują na to liczne badania. Jak podaje K. Czekaj w swojej książce pt. „Labirynty współczesnego społeczeństwa” Katowice 1998, prawdopodobieństwo wystąpienia przemocy w rodzinach alkoholowych jest ponad dwukrotnie większe niż w pozostałych.

Oto mechanizmy wpływu alkoholu na przestępczość:

- a) alkohol redukuje zahamowanie i wyzwala agresję,
- b) alkohol zmienia aktywność neuroprzekaźników, co wiąże się z rozwojem zachowań agresywnych,
- c) przewlekły alkoholizm prowadzi do dysfunkcji kory mózgowej, co sprzyja patologii zachowania.

Według statystyk innymi powodami przemocy fizycznej w rodzinach są:

- a) bezrobocie, ubóstwo, czyli problemy finansowe rodziny i zła sytuacja materialna rodziny,
- b) trudności w wychowaniu dzieci,
- c) integrowanie osób trzecich w małżeństwo,

Trudności w pełnieniu ról społecznych, bezrobocie, zła sytuacja materialna powoduje napięcia i konflikty w rodzinie, nasilenie się stresów, wzrost patologii. Jest to błędne koło przemocy.

5) Działania podjęte przez policję wobec sprawców przemocy w rodzinie

Sprawca zawsze jest odpowiedzialny za przemoc.

Działania prewencyjne, które powinny być podjęte z chwilą stwierdzenia bądź podejrzenia przemocy mają na celu:

- a) zapewnienie bezpieczeństwa rodzinie,
- b) zapobieżenie dalszym aktom przemocy,
- c) zmniejszenie lub zlikwidowanie poczucia bezkarności sprawcy.

Oprawcy zgłoszeni na policję są często odwożeni do Policijnej Izby Zatrzymań, Policijnej Izby Wyrzeźwień. Często prowadzone są rozmowy ostrzegawcze, pouczenia. Bywa, że są stosowane środki przymusu wobec sprawców przemocy.

Podczas gdy wobec sprawców przemocy stosowane są określone działania, ofiary pozostają bez wsparcia i pomocy.

5. Niezaradność społeczna

Ważnym problemem jest bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.

Spowodowana jest ona dysfunkcjonalnością rodzin i przemianami społecznymi spowodowanymi przez transformację ustrojową.

Wytworzyło się nowe środowisko społeczne do którego nie wszyscy potrafią się zaadoptować. Niektórzy nie umieją robić tego co wcześniej robiło za nich państwo, czyli planowania produkcji i decydowania o dochodach niemal każdej rodziny. Sami muszą nauczyć się myśleć, podejmować decyzje, dążyć do celów. Osoby te, które wcześniej nie miały problemów z niczym, teraz są bezradni nie mogą znaleźć pracy, muszą się przekwalifikowywać, dotyka ich ubóstwo, mają problemy z wychowywaniem dzieci. To wszystko sprawia kłopoty osobom „z czasów komunistycznych”. Narastające konflikty prowadzą do dezintegracji rodziny. Dlatego coraz więcej ludzi korzysta z opieki społecznej.

Dysfunkcjonalność rodziny powoduje niezaradność społeczną, cechy rodziny funkcjonalnej to:

- 1) zaspokajając potrzeby życiowe swoich członków,
- 2) zaspokajając potrzeby emocjonalne swoich członków,
- 3) zapewniać rozwój i wzrastanie każdego członka rodziny,
- 4) rozwijać poczucie własnej tożsamości „ja”,
- 5) socjalizować,
- 6) uczyć zasad współżycia społecznego.

Członkowie rodzin o zaburzonym funkcjonowaniu nie wywiązują się ze swoich obowiązków względem siebie, są przeciwni sobie, wrodości wobec siebie i niechętni.

Często tworzą oni nieformalne związki, charakteryzują się rozkładem pożycia małżeńskiego, utratą więzi emocjonalnych.

III. Misja i założenia Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

W celu zapobiegania problemom społecznym występującym na terenie gminy Niegowa wytyczono główne kierunki realizacji zadań instytucji i organizacji zajmujących się pomocą społeczną, między innymi jest to opracowanie nowych szczegółowych programów, a przede wszystkim stworzenie *zintegrowanego systemu wsparcia* dotyczącego:

- 1) pomocy osobom długotrwale bezrobotnym,
- 2) wsparcia rodzin wielodzietnych i samotnie wychowujących dzieci,
- 3) opieki nad dziećmi i młodzieżą ze szczególnym uwzględnieniem środowisk zagrożonych uzależnieniami,
- 4) pomocy rodzinie w kryzysie i przeciwdziałanie przemocy w rodzinie,
- 5) wsparcia osób niepełnosprawnych i upośledzonych i z zaburzeniami psychicznymi oraz ich rodzin,
- 6) kompleksowej pomocy osobom starszym, chorym i niesprawnym z powodu wieku,
- 7) pomoc osobom i rodzinom zagrożonych ubóstwem, marginalizacją i wykluczeniem społecznym,
- 8) wsparcia dla osób bezdomnych,
- 9) kształcenie kadry pracowników służb społecznych.

Założeniem strategii jest ukształtowanie sprawnego systemu polityki społecznej (socjalnej) w oparciu o rolę instytucji oraz organizacji pozarządowych, wspieranie rozwoju tych organizacji

w ramach nowoczesnego modelu pomocy społecznej

1. Cele pośrednie:

- 1) Podjęcie kompleksowych działań na rzecz umocnienia roli rodziny,
- 2) Realizacja Programu pomocy dziecku i rodzinie,
- 3) Promocja zdrowego stylu życia,
- 4) Poprawa stanu zdrowia mieszkańców oraz wzrost odpowiedzialności za zdrowie własne i innych,
- 5) Pomoc osobom niepełnosprawnym, osobom z zaburzeniami psychicznymi oraz innych potrzebujących pomocy, a także ich rodzinom,
- 6) Prewencja, profilaktyka oraz skuteczna walka z wszelkimi przejawami patologii społecznych,
- 7) Organizacja czasu wolnego (pozaszkolnego) dla młodzieży,
- 8) Rozwój systemu edukacji oraz poprawa dostępu do edukacji,
- 9) Tworzenie warunków do kształcenia młodzieży upośledzonej umysłowo oraz kształcenia integracyjnego młodzieży niepełnosprawnej fizycznie,
- 10) Zapewnienie bezpieczeństwa poprzez minimalizowanie zagrożeń kryminalnych i społecznych.

2. Cele operacyjne:

- 1) Realizacja kompleksowego programu profilaktyki prorodzinnej,
- 2) Wsparcie finansowe najuboższych rodzin,
- 3) Organizowanie specjalistycznego poradnictwa dla rodzin, młodzieży i dzieci nieprzystosowanych społecznie,
- 4) Kontynuowanie działalności świetlic środowiskowych,
- 5) Zapewnienie osobom niepełnosprawnym możliwość udziału w życiu publicznym,
- 6) Poprawa warunków infrastrukturalnych działania GOPS: poszerzenie oferty pomocowej i wsparcia środowiskowego,
- 7) Organizowanie poradnictwa oraz pracy socjalnej dla ośrodka pomocy społecznej,
- 8) Profilaktyka poprzez zwiększenie świadomości prawnej społeczeństwa oraz wiedzy o możliwościach unikania zagrożeń.

3. Główne cele i kierunki zapobiegania zagrożeniom społecznym

- 1) Systematyczne diagnozowanie,
- 2) Okresowy monitoring i kontrola,
- 3) Pomocniczość świadczeń,
- 4) Kompleksowość rozwiązań,
- 5) Wyznaczenie standardów usług socjalnych,
- 6) Korzystanie z doświadczeń samorządów partnerskich gmin powiatu,
- 7) Konsekwencja i długotrwałość działania,

- 8) Zachowanie współuczestnictwa i pełnoprawności klientów,
- 9) Szeroka i różnorodna informacja oraz poradnictwo,
- 10) Polityka prorodzinna.

Misja:

Systemowe podejście do rozwiązywania problemów społecznych w celu przeciwdziałania marginalizacji, wykluczeniu i patologiom społecznym oraz poprawy jakości życia mieszkańców gminy.

IV. Cele strategii

Określony w niniejszej Strategii Systemy Rozwiązywania Problemów Społecznych, wskazują cele szczegółowe oraz plan działania służący ich osiągnięciu. Cele szczegółowe zostały odniesione do poszczególnych zidentyfikowanych problemów społecznych. Określonym działaniom podporządkowano instrumenty realizacyjne w postaci określania czasu realizacji, źródeł potencjalnego finansowania oraz odpowiedzialnych za poszczególne działania. Przyczyni się to do uszczegółowienia sposobu wdrażania strategii.

Problem:

Istnienie znacznego poziomu bezrobocia na terenie gminy Niegowa , który pogłębia obszary społeczne zagrożone ubóstwem oraz marginalizacją i wykluczeniem.

Cel strategiczny 1

System wsparcia osób i ich rodzin dotkniętych bezrobociem i zagrożonych długoterminowym pozostaniem bez pracy.

Celem planowanych działań w ramach Strategii jest wspieranie bezrobotnych w poszukiwaniu pracy oraz przeciwdziałanie i eliminowanie negatywnych skutków psychospołecznych bezrobocia. Adresatem programu jest grupa osób bezrobotnych z terenu gminy, które są podopiecznymi pomocy społecznej i wykazują aktywność w poszukiwaniu zatrudnienia.

Cele szczegółowe:

- 1) Wspieranie bezrobotnego w trakcie poszukiwania zatrudnienia,
- 2) Przeciwdziałanie uzależnieniu świadczeniobiorców od instytucji pomocy społecznej,
- 3) Pobudzanie aktywności bezrobotnych w działaniach służących ich usamodzielnieniu,
- 4) Niwelowanie psychospołecznych skutków bezrobocia osób pozostających bez pracy i ich rodzin,
- 5) Rozwiązywanie problemu bezrobocia systemowo, czyli z uwzględnieniem pomocy dla rodziny bezrobotnego,
- 6) Budowanie sieci współpracy między instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz rozwiązywania problemów bezrobocia.

Kierunki działania :

1. Stała współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie monitorowania i rozwiązywania zjawiska bezrobocia na terenie gminy:
 - 1) organizacja prac interwencyjnych i robót publicznych,
 - 2) organizacja prac społecznie użytecznych,
 - 3) promowanie szkoleń zawodowych,
 - 4) zdobywanie środków pozabudżetowych w tym z funduszy unijnych na aktywizację i reintegrację osób bezrobotnych zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym.
2. Objęcie pracą socjalną osób długotrwale bezrobotnych, tak by zachęcać je do systematycznego poszukiwania stałej pracy. W szczególności należy dążyć do udzielania osobom bezrobotnym wszechstronnej pomocy w zakresie: poradnictwa, i wsparcia oraz zapoznania z aktywnymi technikami poszukiwania pracy.
3. Praca socjalna z indywidualnym przypadkiem, rodziną oraz grupą.
4. Objęcie pomocą materialną rodzin dotkniętych problemem bezrobocia
5. Objęcie pomocą w szerokim zakresie w tym pomocą w naturze w postaci gorących posiłków dzieci z rodzin osób pozostających bez zatrudnienia.
6. Promowanie na terenie gminy nowatorskich działań zmierzających do aktywizacji osób bezrobotnych /np. Centrum Integracji Społecznej/

Podmioty i źródła finansowania w celu przeciwdziałania bezrobociu

Problem:

Dysfunkcje opiekuńczo – wychowawcze oraz bezradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego w rodzinach wymagających profesjonalnej pomocy w rozwiązywaniu pojawiających się trudności

Cel strategiczny 2

Budowa zintegrowanego systemu pomocy rodzinie dysfunkcyjnej

Cele szczegółowe

1. Pozostanie dziecka w rodzinie biologicznej:
 - 1) pomoc rodzinom niewydolnym wychowawczo w przezwyciężaniu problemów opiekuńczo – wychowawczych poprzez odtworzenie, wzmocnienie funkcji rodziny oraz ról rodzinnych,
 - 2) zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiednich warunków do życia i rozwoju zgodnie z ich potrzebami i przysługującymi im prawami,
 - 3) pomoc młodzieży w życiowym usamodzielnieniu poprzez nabycie umiejętności społecznych umożliwiających prawidłową adaptację społeczną oraz integrację ze środowiskiem,
 - 4) przeciwdziałanie szerzeniu się postaw destrukcyjnych, agresywnych aspołecznych w środowisku dzieci i młodzieży,
2. Zapewnienie opieki i wychowania dzieciom pozbawionym częściowo lub całkowicie opieki rodziców z zachowaniem priorytetów, prorodzinnych form opieki zastępczej :
 - 1) zagwarantowanie dzieciom i młodzieży właściwych warunków opiekuńczo-wychowawczych poprzez umieszczenie w placówkach opieki najbardziej zbliżonych do środowiska rodzinnego

lub formach instytucjonalnych odpowiednio do diagnozy dziecka , na czas kryzysu rodziny naturalnej,

- 2) reintegracja rodziny poprzez ponowne podjęcie funkcji opiekuńczo– wychowawczych przez rodzinę naturalną dziecka po przezwyciężeniu problemów życiowych stanowiących przyczynę umieszczenia dziecka poza rodziną oraz odtworzenie i wzmocnienie funkcji rodziny naturalnej.

3. Aktywne rozwiązywanie problemów opiekuńczo-wychowawczych:

- 1) objęcie opieką psychologiczną i pedagogiczną członków rodziny,
- 2) mediacje – oferta wsparcia środowiskowego dla rodzin dysfunkcyjnych zagrożonych rozpadem.

Kierunki działania :

1.Systematyczna praca socjalna z rodzinami z problemem opiekuńczo – wychowawczym polegająca na:

- 1) diagnozie deficytów w zakresie pełnienia ról rodzicielskich , wydolności opiekuńczo – wychowawczej , zaniedbań względem dzieci,
- 2) diagnozie – ocenie sytuacji dziecka w rodzinie , środowisku szkolnym , rówieśniczym.
- 3) opracowaniu i realizacji projektów socjalnych i programów dot. wspierania rodziny w kryzysie ze szczególnym naciskiem na rodziny niewydolne wychowawczo.

2.Pomoc materialna dla rodzin pozostających w trudnej sytuacji finansowej realizowana przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej:

- 1) z systemu pomocy społecznej,
- 2) z systemu świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego,
- 3) z systemu świadczeń wychowawczych (500+) i dobry start (300+).

3. Systematyczna współpraca z istniejącymi w powiecie jednostkami zapewniającymi opiekę dla dzieci i młodzieży.

4. Systematyczna współpraca z wymiarem sprawiedliwości właściwym ze względu na położenie gminy , w szczególności:

- 1) sądem rodzinnym,
- 2) kuratorami sądowymi dla dzieci i młodzieży.

5. Współpraca z organizacjami pozarządowymi promującymi rodzinne formy opieki zastępczej.

6.Systematyczne współdziałanie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej z placówkami oświatowymi w celu bieżącej analizy sytuacji dzieci i młodzieży uczęszczającej się, a w szczególności przeciwdziałanie pojawiającym się patologiom,

Podmioty i źródła finansowania pomocy na rzecz rodzin niewydolnych opiekuńczo oraz bezradnych w prowadzeniu gospodarstwa domowego

Problem:

Nasilający się problem przemocy rodzinnej oraz rozpadu rodziny.

Cel strategiczny 3

Utworzenie systemu pomocy rodzinie w kryzysie i przeciwdziałania przemocy domowej

Przestępczość kryminalna jako przejaw patologii społecznej definiuje art. 207 par. 1 K.K.,: *„przemoc w rodzinie to zamierzone, wykorzystujące przewagę sił działanie przeciwko członkowi rodziny, naruszające prawa i dobra osobiste, powodujące cierpienie i szkody”*. Przemoc w rodzinie jest przestępstwem.

Wszystkich zainteresowanych ideą pomagania ofiarom przemocy domowej oraz przeciwdziałaniu temu zjawisku skupia ogólnopolskie porozumienie osób, organizacji i instytucji pomagającym ofiarom przemocy w rodzinie [„NIEBIESKA LINIA”](#), powołane do życia w grudniu 1996 r. podczas 3 Ogólnopolskiej Konferencji „Przeciw przemocy”.

Ośrodek od 2005 roku realizuje we współpracy z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych program dla rodzin i osób z problemem przemocy domowej. W gminie działa także Punkt Konsultacyjny który świadczy pomoc ofiarom przemocy .

Istnieje ogólnopolska procedura interwencji wobec przemocy domowej program „Bezpieczeństwo w rodzinie [NIEBIESKA KARTA](#). Pracownicy socjalni współdziałając z policją i kuratorami odbywają wspólną wizytę w domu pokrzywdzonych, opracowują plan pomocy i uruchamiają lokalny system wsparcia.

Bardzo trudno jest określić zakres występowania skali zjawiska przemocy gdyż jest ono powiązane z innymi patologiami (alkoholizmem, bezrobociem, ubóstwem i bezradnością). Barię do postawienia pełnej diagnozy sytuacji jest niska świadomość społeczna przejawów przemocy oraz niechęć środowiska do ingerowania w sprawy rodzinne innych.

Cele szczegółowe:

- 1) Zapobieganie oraz powstrzymywanie zjawiska przemocy w rodzinie,
- 2) Zapewnienie bezpieczeństwa ofierze i tworzenie warunków kontroli społecznej w sytuacjach przemocy,
- 3) Wspieranie osób i rodzin w rozwiązywaniu sytuacji kryzysowych i problemu przemocy,
- 4) Przeciwdziałanie rozpadowi rodziny w sytuacjach kryzysu i przemocy,

- 5) Pomoc pedagogiczno – psychologiczna dzieciom i młodzieży z rodzin zagrożonych przemocą,
- 6) Upowszechnianie informacji o problemie przemocy rodzinnej oraz o możliwościach uzyskania pomocy.

Kierunki działań:

- 1) Organizowanie poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego, prawnego i socjalnego,
- 2) Organizowanie terapii indywidualnej i grupowej oraz terapii rodzinnej, mediacje,
- 3) Pośrednictwo w kontaktach z instytucjami wspierającymi rodziny,
- 4) Działalność edukacyjna w zakresie pogłębiania wiedzy merytorycznej i umiejętności, interpersonalnych w celu zapewnienia klientom profesjonalnej pomocy zgodnie z aktualnie obowiązującymi standardami – edukacja pracowników socjalnych i członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- 5) Współpraca służb i organizacji zajmujących się zjawiskiem przemocy domowej – utworzenie zespołu interdyscyplinarnego do celów interwencji kryzysowej.

Problem:

Sytuacja osób niepełnosprawnych i chorych psychicznie na terenie gminy Niegowa wymaga działań z zakresu rehabilitacji leczniczej, zawodowej oraz reintegracji społecznej.

Cel strategiczny 4

Zintegrowany system pomocy i wsparcia środowiskowego na rzecz osób niepełnosprawnych i chorych psychicznie oraz członków ich rodzin

Rehabilitacja osób niepełnosprawnych oznacza zespół działań, w szczególności organizacyjnych, leczniczych, psychologicznych, technicznych, edukacyjnych i społecznych, zmierzających do osiągnięcia, przy aktywnym uczestnictwie tych osób, możliwie najwyższego poziomu ich funkcjonowania, jakości życia i integracji społecznej.

Cele szczegółowe:

- 1) Zapobieganie skutkom niepełnosprawności poprzez zapewnienie osobom uprawnionym łatwego dostępu do usług specjalistycznych i rehabilitacyjnych,
- 2) Podejmowanie działań zmierzających do ograniczenia skutków niepełnosprawności poprzez rehabilitację dzieci i młodzieży z różnymi rodzajami niepełnosprawności,

- 3) Podejmowanie działań zmierzających do poszerzenia oferty wsparcia środowiskowego,
- 4) Wyrabianie zaradności osobistej i pobudzanie do aktywności społecznej osób niepełnosprawnych i chorych psychicznie,
- 5) Stwarzanie odpowiednich warunków do zachowania samodzielności życiowej osób niepełnosprawnych intelektualnie i fizycznie oraz osób psychicznie chorych,
- 6) Podejmowanie działań prowadzonych przez instytucje, organizacje oraz grupy społeczne mających na celu wsparcie członków rodzin osób chorych psychicznie i zaburzonych,
- 7) Likwidacja barier w szczególności architektonicznych, urbanistycznych, transportowych, technicznych w komunikowaniu się i dostępie do informacji i usług specjalistycznych,
- 8) Wspieranie rodzin, w których występuje problem niepełnosprawności w szczególności rodzin z dzieckiem niepełnosprawnym i dzieckiem wychowywanym przez rodziców niepełnosprawnych,
- 9) Wspieranie rodzin, w których występuje problem choroby psychicznej oraz zaburzeń psychicznych,
- 10) Współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie i PFRON w celu pozyskania środków finansowych na zakup sprzętu rehabilitacyjnego, turnusów rehabilitacyjnych, gminnych programów osłonowych dla osób niepełnosprawnych., środków transportu,
- 11) Zwiększenie dostępu do informacji o instytucjach i organizacjach zajmujących się pomocą na rzecz osób chorych psychicznie i niepełnosprawnych.

Kierunki działania:

- 1) Rozwój pracy socjalnej na rzecz integracji osób chorych psychicznie i niepełnosprawnych w ich środowisku - edukacja kadry pomocy społecznej.
- 2) Zwiększenie dostępu do poradnictwa specjalistycznego psychologicznego, psychiatrycznego, socjoterapeutycznego, zawodowego i socjalnego w tym:
 - a) inspirowanie i tworzenie grup samopomocowych integrujących osoby niepełnosprawne i chore psychicznie,
 - b) zapewnienie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych oraz w razie potrzeb usług specjalistycznych.
- 3) Współpraca z organizacjami pozarządowymi świadczącymi usługi na rzecz osób niepełnosprawnych i chorych psychicznie.
- 4) Rozwijanie działalności Środowiskowego Domu Samopomocy na terenie powiatu oraz poszerzanie oferowanej pomocy oraz wsparcia środowiskowego.

Podmioty realizacji i źródła finansowania pomocy na rzecz osób niepełnosprawnych i chorych psychicznie

Podmioty realizujące strategię w tym zakresie to:

- 1) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Niegowie,
- 2) Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej,
- 3) Poradnia Zdrowia Psychicznego w Myszkowie,
- 4) Oddział Psychiatryczny ZOZ w Lublińcu,
- 5) Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Myszkowie,
- 6) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Myszkowie,
- 7) Organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych i chorych psychicznie.

Problem:

Duża liczba osób samotnych, przewlekłe chorych i starszych na terenie gminy.

Cel strategiczny 5

Zintegrowany system pomocy i wsparcia środowiskowego osobom w wieku podeszłym i sędziwym oraz niesprawnym z racji wieku.

Cele szczegółowe:

1. Stworzenie odpowiednich form opieki osobom wymagającym wsparcia środowiskowego.
2. Aktywizowanie osób starszych do udziału w życiu społecznym i kulturalnym gminy
3. Utworzenie Klubu Seniora jako ośrodka wsparcia typu dziennego o charakterze gminnym dla osób starszych.
4. Aktywizacja rodzin na rzecz zapewniania opieki swoim najbliższym, wymagającym pomocy w postaci usług opiekuńczych.
5. Współpraca z organizacjami pozarządowymi w tworzeniu lokalnych sieci wsparcia.
6. Usprawnianie osób starszych i niepełnosprawnych z powodu wieku.
7. Zmiana stereotypu człowieka starego jako jednostki biernej społecznie.
8. Uwrażliwienie społeczności lokalnej na potrzeby osób starszych.
9. Rozwijanie usług opiekuńczych w szczególności poprzez podnoszenie kwalifikacji kadry, co ma bezpośredni wpływ na jakość świadczonych usług.

Kierunki działania:

1. Utrzymanie osób starszych i niepełnosprawnych wymagających opieki w ich miejscu zamieszkania i środowisku poprzez:
 - 1) wizyty w środowisku pracowników socjalnych i propagowanie aktywnego i zdrowego trybu życia,
 - 2) ułatwianie kontaktów z placówkami służby zdrowia poprzez działania pracowników

- socjalnych i pielęgniarce środowiskowe,
- 3) podejmowanie działań mających na celu większe zaangażowanie rodziny w sprawowaniu opieki nad osobami wymagającymi tej formy pomocy
 - 4) pośrednictwo w organizowaniu usług opiekuńczych przez rodziny osób wymagających pomocy w tej formie.

Podmioty realizujące system pomocy na rzecz osób w podeszłym i sędziwym wieku

Podmioty zaangażowane w realizację strategii to:

- 1) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Niegowie,
- 2) Urząd Gminy Niegowa,
- 3) Organizacje i stowarzyszenia działające na rzecz osób samotnych, chorych i niepełnosprawnych z racji wieku.

Problem

Powiększająca się liczba rodzin z problem uzależnień i współuzależnienia oraz psychospołeczne skutki nadużywania alkoholu

Cel strategiczny 6

Program systemowy pomocy osobom i rodzinom z problem uzależnień z uwzględnieniem uzależnień dzieci i młodzieży

Cele szczegółowe:

1. Realizacja zadań przewidziane ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz przeciwdziałaniu narkomanii:
 - 1) zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków,
 - 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy uzależnień w szczególności problemy alkoholowe, pomocy psychologicznej i prawnej, ochrony przed przemocą w rodzinie,
 - 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży,
2. Wypracowanie modelu wspólnego oddziaływania pracowników socjalnych, kuratorów i terapeutów na rodziny dotknięte problemem alkoholowym.
3. Wypracowanie i doskonalenie form pracy z podopiecznym uzależnionym w celu mobilizacji go do podjęcia leczenia odwykowego.

4. Ochrona dzieci przed skutkami alkoholizmu rodziców.
5. Wypracowanie form współpracy z lokalnymi instytucjami i organizacjami pomagającymi osobom uzależnionym i ich rodzinom.
6. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów uzależnień.

Kierunki działania:

1. Organizowanie grup wsparcia dla osób uzależnionych oraz ich rodzin.
2. Prowadzenie zajęć socjoterapeutycznych i profilaktycznych dla dzieci i młodzieży.
3. Zaspokajanie socjalnych i bytowych potrzeb dzieci i młodzieży z rodzin dotkniętych problemem uzależnień:
 - 1) pomoc w postaci gorącego posiłku (pełnego obiadu) w szkole,
 - 2) pomoc w postaci wyposażenia w artykuły szkolne i odzież,
 - 3) finansowanie wypoczynku letniego.

Podmioty i źródła finansowania pomocy na rzecz osób dotkniętych problemem uzależnień

Podmioty zaangażowane w realizację strategii to:

- 1) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Niegowie
- 2) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Niegowie,
- 3) Sąd Rodzinny,
- 4) Szkoły podstawowe na terenie gminy.

Problem:

Utrwalanie i powiększanie się zjawiska bezdomności na terenie gminy

Cel strategiczny 7

System pomocy osobom bezdomnym na terenie gminy Niegowa

1. Głównymi założeniami systemu w zakresie walki z bezdomnością powinno być:
 - 1) zapobieganie dalszemu rozwojowi tego zjawiska w gminie Niegowa,
 - 2) udzielanie kompleksowej pomocy osobom bezdomnym.

Cele szczegółowe:

1. Zaspokajanie niezbędnych potrzeb bytowych osób bezdomnych.
2. Rozwiązywanie indywidualnych problemów, które stały się przyczyną powstania bezdomności.
3. Nabycie przez osoby bezdomne umiejętności społecznych niezbędnych do samodzielnego funkcjonowania w środowisku.

4.Odtworzenie w możliwym zakresie zerwanych więzi rodzinnych.

5.Zapobieganie degradacji biologicznej i społecznej osób bezdomnych, dające szansę usamodzielnienia.

Kierunki działań:

1. Rozwój zatrudnienia socjalnego osób wychodzących z bezdomności i zagrożonych wykluczeniem społecznym w ramach prac społecznie użytecznych i robot publicznych .
2. Utworzenie warunków zapobiegania bezdomności w rodzinie poprzez walkę z uzależnieniami, zapobieganie powstania zaległości w opłatach mieszkaniowych prowadzących do eksmisji poprzez system dopłat do utrzymania lokali mieszkalnych dla osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej .
3. Praca socjalna z osobami bezdomnymi w oparciu o kontrakt socjalny.
4. Opracowanie i realizacja indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności dla osób bezdomnych z terenu gminy.
5. Organizowanie dostępu do specjalistów: psycholog, psychiatra, terapeuta uzależnień, prawnik, pomoc socjalna, służba zdrowia.
6. Realizacja programów terapeutycznych dla osób uzależnionych.
7. Udzielanie pomocy finansowej na zakup żywności, środków czystości i odzieży osobom bezdomnym.
8. Udzielanie pomocy w postaci gorących posiłków na podstawie rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu”.

Podmioty i źródła finansowania realizacji działania zapobiegania bezdomności

Podmioty zaangażowane w realizację strategii to:

- 1) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Niegowie,
- 2) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Problemów w Niegowie.

Problem

Wypalenie zawodowe pracowników „służb pomocowych” na wskutek złożoności problemów społecznych.

Cel strategiczny 8:

System kształcenia pracowników służb społecznych oraz kooperacja podejmowanych działań

Podstawowym założeniem systemu winno być stworzenie odpowiednich warunków do podnoszenia kwalifikacji pracowników służb społecznych.

Kierunki działań:

1. Analiza sytuacji i potrzeb służb społecznych w zakresie kształcenia profesjonalnego i podnoszenia kwalifikacji zawodowych i specjalistycznych.
2. Doskonalenie zawodowe pracowników pomocy społecznej ze szczególnym naciskiem na pracę z tzw. „trudnym klientem”
3. Przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego.
4. Promocja kształcenia ustawicznego i podnoszenia kwalifikacji zawodowych służb społecznych gminy Niegowa .
5. Powoływanie zespołów interdyscyplinarnych w celu podejmowania wspólnych działań służb „pomocowych” na rzecz przeciwdziałania problemom społecznym ze szczególnym naciskiem na problem uzależnień i przemocy w rodzinie.

V. System monitorowania oraz finansowanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

1. Monitorowanie i finansowanie strategii.

1) Przewidziane źródła finansowania strategii to:

- a) środki własne samorządu,
- b) środki z budżetu państwa,
- c) środki strukturalne Unii Europejskiej.

Podsumownie

Realizacja Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych będzie miała wpływ na wdrożenie w gminie Niegowa nowoczesnego modelu polityki społecznej. Strategia kierunkuje działania władz samorządowych i instytucji opieki społecznej, w tym Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej na pełnienie aktywnej roli w budowaniu nowoczesnego systemu opieki społecznej. Strategia na wybranych grupach społecznych przez pryzmat działań strukturalnych, inwestycyjnych, rozwojowych, jest najlepszą możliwością poprawy sytuacji wielu osób i rodzin, a także zaktywizowania wielu grup podlegających wykluczeniu społecznemu.

Celem Strategii są systemowe działania długofalowe, polegające na inwestycji w kapitał ludzki, poprawę sytuacji materialnej, działania na rzecz poprawy rynku zatrudnienia, systemu edukacji, mające powiązania ze wzrostem przedsiębiorczości. Strategia jest, zatem instrumentem nowoczesnej polityki społecznej wdrażanej na poziomie lokalnym przez władze samorządowe gminy, aktywizujące organizacje, instytucje i środowiska działające w obszarze pomocy społecznej oraz rozwoju gospodarczego i społecznego.

Kierunki działań poszczególnych systemów zawartych w strategii, pozwalają na dotarcie do najbardziej potrzebujących grup społecznych, zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym. Strategia oparta jest na partnerstwie lokalnym, jako zasadzie rozwiązywania problemów społecznych mieszkańców gminy, co pozwala na rozwój i pogłębianie współpracy pomiędzy instytucjami, organizacjami i samorządem.